

МУЗИКАЛНА ИСТОРИЯ MUSICAL HISTORY

Иван Торчанов (1886 – 1928) – художественият контрапункт на академизма в професионалната пианистична школа в България

*Полина Антонова**

Резюме: Статията разкрива някои акценти от концертната активност на прочутия български пианист Иван Торчанов (1886 – 1928). Краткото му артистично присъствие в първите десетилетия на XX век има ключова роля за налагането на художествени критерии в националната ни клавирна школа. Концертната и преподавателската му дейност са основополагащи за окончателното префокусиране от любителство към професионализъм у нас през второто десетилетие на миналия век. Знаковото присъствие на Иван Торчанов и Андрей Стоянов (1890 – 1969) формира първоначалния двуполусен модел на клавирната ни школа: виенски академизъм и полска школа. Концертните програми и критическите материали с участието на Иван Торчанов са коментирани в контекста на изграждане на музикалноизпълнителска култура от нов тип, следваща западноевропейския модел.

Ключови думи: *Иван Торчанов, пиано, клавирна школа, музикална култура*

* Доц. д-р Полина Антонова – департамент „Музика“, Нов български университет; e-mail: pooli@abv.bg

Библиография / Bibliography

Андреев, Андрей (2024). Летопис на Софийската филхармония. Книга първа. 1893 – 1926. София: Лист, 2024 [Andreev, Andrey (2024). Letopis na Sofiyskata filharmoniya. Kniga parva. 1893 – 1926. Sofia: List, 2024].

Антонова, Полина (2024). Панка Пелишек и нейната пианистична школа. София: ИИИЗк – БАН, 2024 [Antonova, Polina (2024). Panka Pelishek i neynata pianistichna shkola. Sofia: IAS – BAS, 2024].

Горанова, Правда (1999). Клавирното изкуство в България. София: Вулкан-4, 1999 [Goranova, Pravda (1999). Klavirnoto izkustvo v Bulgaria. Sofia: Vulkan-4, 1999].

Игумнов, Константин (1966). Мои изпълнителски и педагогически принципи. – В: *Выдающиеся пианисты-педагоги о фортепианном искусстве*. Ленинград: Музыка, 1966, с. 144 – 147 [Igumnov, Konstantin (1966). Moi ispolnitel'skie i pedagogicheskie printsipy. – In: *Vydajushtiesja pianisty-pedagogi o fortepiannom isskustve*. Leningrad: Muzyka, 1966, s. 144 – 147].

Камбуров, Иван (1933). Торчанов, Иван. – В: *Илюстриран музикален речник*. София: Хемус, 1933, с. 644 [Kamburov, Ivan (1933). Torchanov, Ivan. – In: *Puustrovan muzikalen rechnik*. Sofia: Hemus, 1933, s. 644].

Ковачева, Жени (1986). Артист, човек, педагог. 100 г. Иван Торчанов. – В: *Българска музика*, 1986, № 4, с. 52 – 53 [Kovacheva, Zheni (1986). Artist, chovek, pedagog. 100 g. Ivan Torchanov. – In: *Balgarska muzika*, 1986, № 4, s. 52 – 53].

Концерт... (1919). Концерт Иван Торчанов ще се даде утре... – В: *Юг*, г. 2, № 191, 15.06.1919, с. 1 [Kontsert... (1919). Kontsert Ivan Torchanov shte se dade utre... – In: *Yug*, g. 2, № 191, 15.06.1919, s. 1].

Милштейн, Яков (1975). Константин Николаевич Игумнов. Москва: Музыка, 1975 [Milstein, Yakov (1975). Konstantin Nikolayevich Igumnov. Moskva: Muzyka, 1975].

ОНЪ (1906). Тазгодишният музикален сезон в столицата... – В: *Музикален вестник*, 13.04.1906, № 4, с. 6 [ONA (1906). Tazgodishniyat muzikalen sezon v stolitsata... – In: *Muzikalen vestnik*, 13.04.1906, № 4, s. 6].

Стателова, Розмари (1971). Панка Пелишек. София: Наука и изкуство, 1971 [Statelova, Rosemary (1971). Panka Pelishek. Sofia: Nauka i izkustvo, 1971].

Стоянов, Андрей (1954). Иван Торчанов. – В: *Българска музика*, 1954, № 2, с. 40 – 42 [Stoyanov, Andrey (1954). Ivan Torchanov. – In: *Balgarska muzika*, 1954, № 2, s. 40 – 42].

Шопен... (1909). Шопен – „Fantaisie Impromptu“ се изпълни на пиано от г-жа Маргарита д-р Стойчева. – В: *Музикален вестник*, г. 6, № 7 – 8 – 9, 1909, с. 15 [Chopen – „Fantaisie Impromptu“ se izpalni na piano ot g-zha Margarita d-r Stoycheva. – In: *Muzikalen vestnik*, g. 6, № 7 – 8 – 9, 1909, s. 15].

Шушулова, Милена (2007). Теоретичното наследство на Андрей Стоянов. Източници, аспекти, проекции. София: Аскони-издат, 2007 [Shushulova, Milena (2007). Teoretichnoto nasledstvo na Andrey Stoyanov. Iztochnitsi, aspekti, proektsii. Sofia: Askoni-izdat, 2007].

Янкова, Тамара (1972). Приносът на Българската държавна консерватория за развоя на клавирното изкуство и педагогика у нас. – В: *Българска държавна консерватория, 1921 – 1971*. София: Наука и изкуство, 1972, с. 52 – 64 [Yankova, Tamara. Prinosat na Balgarskata darzhavna konservatoriya za razvoya na klavirnoto izkustvo i pedagogika u nas. – In: *Balgarska darzhavna konservatoriya, 1921 – 1971*. Sofia: Nauka i izkustvo, 1972, s. 52 – 64].

Янкова, Тамара, и Константин Ганев (1964). Развитие на клавирното изкуство във връзка с работата на консерваторията. – В: *Годишник на Българска държавна консерватория. Т. 3*. София: Наука и изкуство, 1964, с. 41 [Yankova, Tamara, i Konstantin Ganev (1964). Razvitie na klavirnoto izkustvo vav vrazka s rabotata na konservatoriyata. – In: *Godishnik na Balgarska darzhavna konservatoriya. T. 3*. Sofia: Nauka i izkustvo, 1964, s. 41].